

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **O. I.**, zastoupen Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Libereckého kraje**, se sídlem nám. Dr. E. Beneše 584/24, Liberec, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 10. 2017, č. j. KRPL-96934-27/ČJ-2017-180022-SV, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 1. 11. 2017, č. j. 60 A 13/2017 - 22,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 1. 11. 2017, č. j. 60 A 13/2017 - 22, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **4114 Kč**, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí krajského soudu

[1] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud“) rozhodl výrokem I. o zastavení řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 10. 2017, č. j. KRPL-96934-27/ČJ-2017-180022-SV, kterým byl žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 222/2017 Sb., s účinností od 15. 8. 2017 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěn za účelem správního vyhoštění na dobu 30 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[2] Výrokem II. pak krajský soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě, a výrokem III., že ustanovenému zástupci Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátu se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, se odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce nepřiznává.

[3] V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že po podání žaloby dne 19. 10. 2017 žalovaná dne 27. 10. 2017 krajskému soudu sdělila, že zajištění žalobce bylo dne 20. 10. 2017 ukončeno a žalobce byl z území ČR vyhoštěn, přičemž toto vyhoštění bylo realizováno v ten samý den letecky. Krajský soud proto s ohledem na ukončení zajištění žalobce a na § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. řízení zastavil.

II. Kasační stížnost žalobce

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti tomuto usnesení, v rozsahu výroku I., podal v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[5] Stěžovatel předně namítl, že postup krajského soudu je neakceptovatelný, neboť nijak nereflexuje protiústavnost ustanovení § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Dle jeho názoru je § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ve zřejmém rozporu s čl. 36 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, neboť pokud je zastaveno řízení o žalobě proti rozhodnutí o zajištění cizince z toho důvodu, že se cizinec již nadále nenachází v zajištění, dochází k ústavně nepřijatelné výluce ze základního práva cizince na přezkum takového rozhodnutí.

[6] V souladu s § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, se lze domáhat výkonu ústavně zakotveného práva na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím pouze v případě zrušení takového rozhodnutí. Zastavení řízení provedené v souladu s ustanovením § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců má tedy za následek rovněž zásah do práva na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím. Náhrady škody se po zastavení řízení již pochopitelně nelze domoci, neboť nelze dosáhnout pravomocného rozhodnutí o zrušení nezákonného rozhodnutí. Závěr o rozporu citovaného ustanovení s ústavním pořádkem vyplývá i z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2017, č. j. 3 Azs 243/2017 – 24. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Žalovaná Nejvyššímu správnímu soudu sdělila, že svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužije.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná.

[9] Předně Nejvyšší správní soud uvádí, že se skutkově i právně obdobnou věcí zabýval již ve svém rozsudku např. ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 – 20, a ze dne 17. 1. 2018, č. j. 6 Azs 381/2017 – 14, a v projednávaném případě neshledal žádné důvody pro odchýlení se od již zaujatého názoru.

[10] Konkrétně v rozsudku ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 – 20, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „nelze-li se dle § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců domoci u soudu vyslovení nezákonnosti rozhodnutí o zajištění policií ani v jednom stupni řízení z důvodu, že omezení osobní svobody již dle tohoto rozhodnutí netrvá, je taková vnitrostátní úprava neaplikovatelná pro rozpor s právem Evropské unie, a to s čl. 15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí,

pokračování

a s čl. 6 a čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie ve spojení s čl. 5 odst. 4 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.“

[11] V podrobnostech lze plně odkázat na odůvodnění citovaného rozsudku. Pokud by bylo možné jeho závěry stručně shrnout, vyplývá z něj následující. Zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců představuje institut, jenž zasahuje do základního lidského práva cizince na osobní svobodu, garantovaného řadou mezinárodních a vnitrostátních instrumentů, zejména čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Evropská úmluva“), na něž je odkazováno i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie, a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod.

[12] Podle čl. 5 odst. 4 a 5 Evropské úmluvy má každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné; garantováno je též právo na odškodnění. Právo na soudní ochranu garantuje čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy. Právo na soudní přezkum není omezeno pouze na dobu, po kterou trvá zajištění.

[13] Soudní přezkum zajištění za účelem vyhoštění garantuje taktéž evropská směrnice č. 2008/115/ES v čl. 15 odst. 2 a 3. Pokud zajištění nařídily správní orgány, členské státy jsou povinny zajistit rychlý soudní přezkum jeho zákonnosti. Pokud je zajištění nezákonné, musí být dotčený státní příslušník třetí země okamžitě propuštěn. V každém případě je zajištění přezkoumáváno v přiměřených časových odstupech na žádost dotčeného státního příslušníka třetí země nebo z moci úřední. V případě dlouhodobého zajištění podléhá tento přezkum soudnímu dohledu. Ani z těchto ustanovení nevyplývá žádné omezení práva na soudní přezkum pouze na dobu, po kterou je cizinec zajištěn.

[14] Dle čl. 5 odst. 5 Evropské úmluvy tomu, kdo byl zajištěn v rozporu se zákonem, je garantováno právo na odškodnění. Zásada odpovědnosti státu za škodu jím způsobenou jednotlivci porušením unijního práva se pojí se zásadou loajality zakotvenou v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, podle které členské státy přijmou veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které pro ně vyplývají z unijního práva; mezi tyto závazky přitom patří i závazek odstranit nedovolené důsledky porušení práva EU. Dle čl. 19 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii jsou členské státy povinny stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

[15] Porušením unijního práva ze strany státu lze v daném případě rozumět nezákonné zajištění, tj. zajištění v rozporu s podmínkami v čl. 15 citované směrnice. Toto ustanovení poskytuje jednotlivci mj. právo být zajištěn v souladu s podmínkami tam uvedenými a právo na soudní přezkum rozhodnutí o zajištění v přiměřené době. Právní úprava, která vymáhání práva na náhradu škody či nemateriální újmy způsobené porušením těchto ustanovení směrnice nepřiměřeně ztěžuje, či dokonce znemožňuje, je v rozporu se zásadou efektivity, resp. s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem Smlouvy o Evropské unii. Jestliže vnitrostátní úprava vylučuje (faktický) soudní přezkum zajištění cizince a cizinec takový přezkum „potřebuje“ v souladu s vnitrostátními pravidly (a soudní rozhodnutí v něm vydané) k tomu, aby mohl následně uplatnit právo na náhradu škody či nemateriální újmy vzniklé nezákonným zajištěním vůči státu, jedná se o porušení unijního práva.

[16] Z uvedeného vyplývá, že neumožňuje-li § 172 odst. 6 zákona o azylu na základě žaloby věcný přezkum zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizince před správními soudy ani v prvním stupni řízení v případě, že je zajištění ukončeno před rozhodnutím soudu, je toto ustanovení

v rozporu s uvedenými ustanoveními práva Evropské unie, potažmo Evropské úmluvy. Nejvyšší správní soud tento rozpor považuje za *acte clair*. Krajský soud tudíž v daném případě musí zohlednit rozpor aplikovaného ustanovení zákona o pobytu cizinců s právem Evropské unie a napadené ustanovení neaplikovat.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vyjádřeným výše a žalobu stěžovatele projedná v souladu s tímto právním názorem.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[19] Usnesením krajského soudu ze dne 19. 10. 2017, č. j. 60 A 13/2017 – 15, byl stěžovateli ustanoven zástupcem Mgr. Ing. Jakub Backa, advokát se sídlem Šlejnická 1547/13, 160 00 Praha 6. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Zástupce provedl v řízení před Nejvyšším správním soudem jeden úkon právní služby, a to písemné podání soudu ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, kterým bylo podání kasační stížnosti. Za jeden úkon právní služby náleží odměna ve výši 3100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Jelikož je ustanovený zástupce registrovaným plátcem DPH, zvýšil soud přiznanou odměnu o částku 714 Kč, která odpovídá 21 % sazbě této daně. Částka v celkové výši 4114 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu